

УДК 330.341.1(477)

ОСНОВНІ ПЕРЕДУМОВИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Л.І. Шилова, І.О. Тимошенко

ДВНЗ "Донецький національний технічний університет"

В роботі наведені дані стосовно регіонального інноваційного розвитку, проблеми впровадження інноваційних заходів та шляхи подолання існуючих проблем.

Господарська система України продовжує функціонувати з високою часткою сировинних галузей промисловості, де переважає сфера низьконаукоємкого матеріального виробництва. Відомо, що рівень розвитку країни залежить від рівня розвитку інноваційної діяльності, тому впровадження інновацій є головним чинником успіху підприємства, який впливає і на рівень розвитку країни загалом. В умовах сучасної економіки за оцінками економістів найближче майбутнє - це час інновацій і змін в усіх сферах господарської діяльності. Вивченням цих питань займаються такі відомі вітчизняні економісти як Хобта В.М., Кравченко С.І., Попова О.Ю., Амоша О.І., Драчук Ю.З. Проте в Україні, практично не створені умови для ефективного здійснення інноваційної діяльності. Перешкоди фінансового, політичного, правового характеру постають на шляху масової реалізації інновацій.

Закон України "Про інноваційну діяльність" визначає інновації як новостворені і вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукцію або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і соціальної сфери; а інноваційною визнається діяльність, що спрямована на вирішення і комерціалізацію результатів наукових розробок та досліджень і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів та послуг.

За даними Держкомстату обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт в період з 1996-2010 зберігав тенденцію підвищення показників. Проте кількість підприємств, що займалися інноваціями, переважно зменшувалась в період з 2000 по 2010 рік. У деяких регіонах України відбувалося підвищення інноваційної активності. Так, в 2006 р. інноваційною діяльністю у промисловості займалося 981 підприємств або майже кожне десяте обстежене промислове

підприємство. А у 2010 році 1208 підприємств. Саме тому серед регіонів більшою за середню частка інноваційно-активних підприємств була у Дніпропетровській, Чернівецькій, Житомирській, Кіровоградській, Одеській, Івано-Франківській, Херсонській, Харківській областях та м. Києві. Інноваційна діяльність промислових підприємств сприяла розширенню асортименту продукції, створенню нових ринків збуту в Україні, збереженню і розширенню традиційних ринків збуту.

Стосовно джерел фінансування інноваційної діяльності в період з 2000 по 2010 рік спостерігається значна перевага фінансування за рахунок власних коштів, ніж за рахунок державного бюджету та іноземних інвесторів.

За інформацією Державного комітету статистики в період з 2000 по 2010 рік на промислових підприємствах України були запроваджені інновації, спрямовані на технічну галузь, на впровадження нових технологічних процесів, а також на маловідходні та ресурсозберігаючи технології.

Основними проблемами інноваційного розвитку в Україні та її регіонах на сучасному етапі є:

- відсутність реальних механізмів об'єднання наявних ресурсів, їх концентрації на найбільш значних та перспективних напрямках розвитку;
- те, що немає залежності між збільшенням обсягу продажу приватними компаніями і зростання фінансування здійснюваних ними досліджень і розробок;
- інноваційна політика немає чіткої спрямованості у вирішенні конкретних економічних проблем регіонів, в їх реструктуризації з врахуванням ринкових чинників.

Ось чому, можна виділити основні шляхи активізації інноваційної діяльності в Україні на сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки: по-перше, створення і запровадження системи надання пільг промисловим підприємствам, які впроваджують і реалізують інноваційну продукцію, що є передумовою використання внутрішніх фінансових джерел; по-друге, поширення практики надання інноваційним підприємствам середньострокових кредитів зі зниженою кредитної ставки.

Ключовою проблемою державної інноваційної політики є формування та забезпечення реалізації її пріоритетів як головних та найважливіших напрямів системної діяльності.

Державні пріоритети інноваційної діяльності викладені в Законі України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні",

що визначає правові, економічні й організаційні засади формування та реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в країні.

Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні - науково, економічно і соціально обґрунтовані та законодавчо визначені напрями інноваційної діяльності, спрямовані на забезпечення потреб суспільства у високотехнологічній конкурентоспроможній, екологічно чистій продукції, високоякісних послугах та збільшення експортного потенціалу держави.

Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні зобов'язують органи виконавчої влади всіх рівнів створювати режим найбільшого сприяння виконанню робіт, спрямованих на реалізацію відповідних пріоритетних напрямів, та концентрації на них фінансово-економічних та інтелектуальних ресурсів.

Нормативною базою сприяння конкуренції є антимонопольне законодавство, спрямоване на розвиток конкурентного підприємництва, обмеження діяльності підприємств-монополістів, створення передумов для демонополізації економіки, запобігання недобросовісній конкуренції.

Висновки

Як показує практичний досвід – впровадження ефективних інновацій майже не здійснюється, тому що основна проблема відсутності впровадження інновацій полягає у економічних аспектах, а саме у відсутності економічної зацікавленості. Основним мотивуючим фактором для впровадження інновацій на регіональному рівні слід вважати конкурентоспроможність. Тому що інноваційні заходи можуть забезпечити виділення товару серед аналогів на кожному окремому сегменті ринку.

Реалізація запропонованих напрямків активізації інноваційної діяльності в Україні дасть змогу значно підвищити рівень інноваційної активності промислових підприємств, прискорити процес оновлення виробництва, ефективно використовувати внутрішні і залучені зовнішні інвестиції для розвитку інноваційної діяльності.

Бібліографічний список

1. Державна служба статистики України. Статистичні показники інноваційної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Кучерява З.А. Правове забезпечення інноваційного розвитку в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/0/13958>
3. Закон України про інноваційну діяльність. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/40-15>